

Energi

21

Förslag till statsbudget för år 1998

Energi

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Inledning	7
2.1	Omfattning/ändamål	7
2.2	Utgiftsutvecklingen	8
2.3	Resultatbedömning och slutsatser	9
3	Energisystemfrågor	11
3.1	Omfattning/ändamål	11
3.2	Energimyndigheten	11
3.3	Affärsverket svenska kraftnät	12
3.4	Anslag	15
A 1.	Energimyndighet: Förvaltningskostnader	15
A 2.	Kostnader för bildande av en ny energimyndighet .	16
4	Omställning och utveckling av energisystemet	19
4.1	Omfattning/ändamål	19
4.2	Anslag	20
B 1.	Bidrag för att minska elanvändningen	20
B 2.	Bidrag till investeringar i elproduktion från förnybara energikällor	21
B 3.	Åtgärder för effektivare energianvändning	21
B 4.	Energiforskning	22
B 5.	Bidrag till Energiteknikfonden	23
B 6.	Introduktion av ny energiteknik	23
B 7.	Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser	24
B 8.	Täckande av förluster i anledning av statliga garantier inom energiområdet	25
B 9.	Åtgärder för el- och värmeförsörjningen i Sydsverige	26

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner förslaget till ekonomisk planeringsram för verksamheten under perioden 1998-1999 (avsnitt B9), perioden 1998-2002 (avsnitt B1-B3) och perioden 1998-2004 (avsnitt B4-B7),
2. bemyndigar regeringen att under år 1998 åta sig ekonomiska förpliktelser i samband med bidrag för att minska elanvändningen innebärande åtaganden om högst 400 miljoner kronor för år 1999, högst 350 miljoner kronor för år 2000, högst 350 miljoner kronor för år 2001 och högst 245 miljoner kronor för år 2002,
3. bemyndigar regeringen att under år 1998 åta sig ekonomiska förpliktelser i samband med bidrag till investeringar i elproduktion från förnybara energikällor innebärande åtaganden om högst 215 miljoner kronor för år 1999, högst 215 miljoner kronor för år 2000, högst 180 miljoner kronor för år 2001 och högst 95 miljoner kronor för år 2002,
4. godkänner regeringens förslag till huvudsaklig inriktning för bidrag till den kommunala energirådgivningen,
5. bemyndigar regeringen att under år 1998 åta sig ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till forskning och utveckling inom energiområdet innebärande åtaganden om högst 90 miljoner kronor för år 1999, högst 60 miljoner kronor för år 2000, högst 40 miljoner kronor för år 2001, högst 30 miljoner kronor för år 2002, högst 20 miljoner kronor för år 2003 och högst 10 miljoner kronor för år 2004,
6. bemyndigar regeringen att under år 1998 åta sig ekonomiska förpliktelser i samband med stöd för introduktion av ny energiteknik innebärande åtaganden om högst 90 miljoner kronor för år 1999, högst 90 miljoner kronor för år 2000, högst 50 miljoner kronor för år 2001, högst 50 miljoner kronor för år 2002, högst 50 miljoner kronor för år 2003 och högst 50 miljoner kronor för år 2004,
7. medger att fullföljande av de åtaganden som gjorts med stöd av förordningen (1992:854) om stöd för att främja användningen av biobränsle skall finansieras med medel från det nya energiteknikbidraget,
8. medger att anslagssparande från anslaget A 3. Åtgärder för energieffektivisering m.m. i bl.a. Baltikum och Östeuropa överförs till anslaget B 7. Energipolitiskt motiverade internationella klimatsatser,
9. som inriktning godkänner investerings- och finansieringsplanen för Affärsverkskoncernen svenska kraftnät för perioden 1998-2000,
10. godkänner omfattning och inriktning av Affärsverket svenska kraftnäts beredskapsåtgärder,
11. bemyndigar regeringen att ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad som anförts,
12. för budgetåret 1998 anvisar anslagen under utgiftsområde 21 *Energi* enligt följande uppställning:

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (TUSENTAL KRONOR)
A 1. Energimyndighet: Förvaltningskostnader	ramanslag	138 041
A 2. Kostnader för bildande av en ny energimyndighet	ramanslag	25 000
B 1. Bidrag för att minska elanvändning	ramanslag	290 000
B 2. Bidrag till investeringar i elproduktion från förnybara energikällor	ramanslag	215 000
B 3. Åtgärder för effektivare energianvändning	ramanslag	90 000
B 4. Energiforskning	ramanslag	320 000
B 5. Bidrag till energiteknikfonden	anslag	90 000
B 6. Introduktion av ny energiteknik	ramanslag	160 000
B 7. Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser	ramanslag	50 000
B 8. Täckande av förluster i anledning av statliga garantier inom energiområdet	ramanslag	5 000
B 9. Åtgärder för el- och värmeförsörjning i Sydsverige	ramanslag	200 000
Summa		1 583 041

2 Inledning

2.1 Omfattning/ändamål

Riksdagen beslutade våren 1997 om riktlinjer för energipolitiken (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU 12, rskr. 1996/97:272). Den svenska energipolitikens mål är att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Den skall skapa villkoren för en effektiv energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. Härigenom främjas en god ekonomisk och social utveckling i Sverige.

Energipolitiken skall bidra till att stabila förutsättningar skapas för ett konkurrenskraftigt näringsliv och till en förnyelse och utveckling av den svenska industrin. Staten har ansvaret för att ange och upprätthålla de ramar inom vilka övriga aktörer fattar sina beslut. Regelverket måste vara rationellt och stabilt så att klara spelregler råder för dem som verkar inom energisektorn.

Sveriges medlemskap i EU har skapat delvis nya förutsättningar för energipolitiken. Fullbordandet av den inre marknaden för el och gas, liksom strävandena att utvidga EU, ställer ökade krav på att de energipolitiska åtgärder som vidtas i Sverige står i samklang med utvecklingen i vår omvärld.

Utgiftsområdet omfattar frågor avseende tillförsel, distribution och användning av energi. Det omfattar vidare det program för omställning och utveckling av energisystemet vars utformning godkännts av riksdagen (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272). Programmets huvudinriktning är en kraftfull långsiktig satsning på forskning, utveckling och demonstration av ny teknik. Programmet löper över en sjuårsperiod t.o.m. år 2004. Till utgiftsområdet hör också energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser innefattande bl.a. ett program för utveckling av energisystemet i bl.a. Baltikum och Östeuropa.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till det energipolitiska programmets finansiering, som

inledningsvis (åren 1997-1998) i huvudsak skall ske genom att befintliga reserverade medel från tidigare energiprogram dras in (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284). Vidare tillvaratas befintligt resursutrymme inom utgiftsområde 21 motsvarande knappt 300 miljoner kronor per år. Det återstående finansieringsbehovet tillgodoses genom att en del av medlen inom det fempunktsprogram som regeringen presenterade i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1996/97:150 s. 19) tas i anspråk. Den nya centrala energimyndigheten, som skall inrättas den 1 januari 1998, skall ha huvudansvaret för att verkställa huvuddelen av det energipolitiska programmet.

Det energipolitiska programmet bidrar till att öka den ekonomiska aktiviteten och sysselsättningen under programperioden. Detta gäller i synnerhet de åtgärder som avser investeringar för att minska användningen av el för uppvärmning och för att öka tillförseln av el och värme från förnybara energikällor samt åtgärderna för att utveckla energiförsörjningen i Sydsverige. Den ökade investeringsverksamheten kan förväntas leda till ökad sysselsättning, främst inom byggsektorn, såväl lokalt där investeringen görs som i den utrustningstillverkande industrin. Viss sysselsättningseffekt har redan åstadkommit genom att några av bidragssystemen trädde i kraft den 1 juli 1997 medan andra system avser utrustning som beställts under år 1997 även om de inte träder i kraft förrän den 1 januari 1998.

Den 1 januari 1996 trädde ett nytt regelverk för elmarknaden i kraft (prop. 1994/95:222, bet. 1995/96:NU1, rskr. 1995/96:2). Den nya ellagstiftningen innebär att konkurrens har införts i handeln med el. Nätverksamheten regleras och övervakas på särskilt sätt även i fortsättningen.

Regeringen överlämnade våren 1997 ett förslag till ny ellag som skall ersätta dels 1902 års ellag, dels lagen (1994:618) om handel med el, m.m. (prop. 1996/97:136). Lagförslaget innebär i huvudsak en språklig och redaktionell modernisering av den befintliga ellagstiftningen. Bestämmelserna som infördes som en följd av elreformen ligger fast och förs

över till den nya lagen i huvudsak oförändrade. Den nya ellagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1998.

Riksdagen har godkänt regeringens förslag om att den 1 januari 1998 lägga samman myndigheten Statens oljelager med Sveriges geologiska undersökning (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284). Från och med år 1998 anvisas därför medel för den fortsatta avvecklingen av oljelager och lagringsanläggningar m.m. under utgiftsområde 24.

Enligt riktlinjerna för energipolitiken skall en reaktor i Barsebäcksverket ställas av före den 1 juli 1998. Den andra reaktorn i Barsebäck skall ställas av före den 1 juli 2001. Ett villkor för stängningen av den andra reaktorn i Barsebäck är att bortfallet av elproduktion kan kompenseras genom tillförsel av ny elproduktion och minskad användning av el.

Regeringen överlämnade nyligen till Riksdagen propositionen 1996/97:176 Lag om kärnkraftens avveckling. Enligt lagförslaget får regeringen inom i lagen angivna ramar besluta att rätten att driva en kärnkraftreaktor för att utvinna kärnenergi skall upphöra vid en viss tidpunkt. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1998. Under förutsättning att Riksdagen antar lagförslaget avser regeringen att besluta om att en reaktor i Barsebäcksverket skall ställas av den 1 juli 1998.

Enligt lagförslaget skall reaktorägaren ha rätt till ersättning av staten för förlusten när rätten att driva reaktorerna upphör. I lagförslaget anges vissa förutsättningar som skall tillämpas vid ersättningsbestämmande. Regeringen förordnade den 12 juni 1997 f.d. generaldirektören Kaj Janérus att vara statens förhandlare för avvecklingen av Barsebäcks kärnkraftsanläggning. Förhandlaren skall fortlöpande redovisa resultaten av sitt uppdrag samt därmed sammanhängande ersättningsfrågor till chefen för Närings- och handelsdepartementet. Förhandlingsmannen har haft inledande kontakter med företrädare för Sydkraft AB.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen i ersättningsfrågan när ytterligare information finns att redovisa.

2.2 Utgiftsutvecklingen

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96 ¹	1996 ¹	1997 ¹	1998	1999	2000
1 392,9	863,1	732,7	1 583,0	1 842,2	1 603,5

1. Inklusive äldreanslag

Totalbeloppen avviker från de belopp som angavs i den ekonomiska vårpropositionen (1996/97:150). Orsaken till avvikelsen är främst att medel motsvarande ca 108 miljoner kronor förts över från utgifts-

område 24 till förvaltningsanslaget för den nya energimyndigheten.

Sammanfattande kommentarer till verksamhetsutfall och ekonomiskt utfall

1991 års energipolitiska program har i huvudsak avslutats under år 1997. 1997 års energipolitiska överenskommelse, som utgör grunden för regeringens förslag till nytt energipolitiskt program (prop. 1996/97:84), träffades bl.a. på grundval av Energikommissionens granskning av 1991 års energipolitiska program och remissvaren på Energikommissionens betänkande. Resultaten av 1991 års energipolitiska program har redovisats i prop. 1996/97:84 En uthållig energiförsörjning. Några resultat av det nya energipolitiska programmet, som endast delvis trädde i kraft den 1 juli 1997, föreligger ännu inte.

Investeringsstöden för biobränsleeldad kraftvärme och till vindkraft har fram t.o.m. februari 1997 resulterat i uppförande av kraftvärmeanläggningar med en sammanlagd effekt på 326 MW el och 726 MW värme. Ca 300 vindkraftverk har uppförts med en sammanlagd effekt på 97 MW.

Programmet för effektivare energianvändning har tydliggjort möjligheterna att öka effektiviteten i energianvändningen.

Den treåriga programperioden för energiforskningen löper ut vid årsskiftet 1997/98. Energiforskningsprogrammet som finansierar verksamhet vid universitet, högskolor och industriforskningsinstitut har bidragit till att höja den grundläggande vetenskapliga och tekniska kompetensen inom viktiga områden för energisystemets utveckling. Företagets deltagande i projekt inom energiområdet har ökat och ca en fjärdedel av forsknings- och utvecklingsprogrammen finansieras f.n. genom s.k. branschgemensamma forskningsprogram.

Nätmyndighetens verksamhet har under året bidragit till en allmän medvetenhet om skillnader i nättariffer mellan nätföretagen, vilket ökar självregleringen bland nätföretagen. Under år 1996 har de samlade nätavgifterna minskat med ca 66 miljoner kronor.

Affärsverket svenska kraftnät har medverkat i tillkomsten av den gemensamma svensk-norska elmarknaden bl.a. genom att avskaffa handelshindren på förbindelserna med Norge och genom att vid sidan om det norska stamnätsbolaget Statnett SF gå in som svensk delägare i den svensk-norska elbörsen Nord Pool ASA.

Större förändringar

Riksdagen godkände våren 1997 nya riktlinjer för energipolitiken (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272). Riktlinjerna omfattar bl.a. nya program för att minska användningen av el för uppvärmning, för att effektivare utnyttja det

befintliga elsystemet och för att öka tillförseln av el och värme från förnybara energikällor samt inriktning och omfattning av energiforskningsprogrammet för den kommande sjuårsperioden.

Mål för utgiftsområdet

Energipolitikens mål är att på kort och lång sikt trygga tillgången på el och annan energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor för att främja en god ekonomisk och social utveckling i Sverige.

En säker tillgång på el till ett rimligt pris är en viktig förutsättning för den svenska industrins internationella konkurrenskraft. Energipolitiken skall utformas så att denna förutsättning bevaras.

Energipolitiken skall skapa villkor för en effektiv energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat.

Energipolitiken skall underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle.

Energipolitiken skall bidra till ett breddat energi-, miljö- och klimatsamarbete i Östersjöregionen.

Prioriteringar för 1998

I riksdagens energipolitiska beslut våren 1997 har prioriteringar angetts för verksamheten inom utgiftsområdet.

2.3 Resultatbedömning och slutsatser

1991 års energipolitiska program har i huvudsak avslutats under år 1997. 1997 års energipolitiska överenskommelse, som utgör grunden för regeringens förslag till nytt energipolitiskt program (prop. 1996/97:84), träffades bl.a. på grundval av Energikommissionens granskning av 1991 års energipolitiska program och remissvaren på Energikommissionens betänkande (SOU 1995:139, Ds 1996:55). Resultaten av 1991 års energipolitiska program har redovisats i prop. 1996/97:84 En uthållig energiförsörjning. Några resultat av det nya energipolitiska programmet, som endast delvis trädde i kraft den 1 juli 1997, föreligger ännu inte.

Enligt riksdagens energipolitiska beslut våren 1997 är det av central betydelse att resultaten av de åtgärder som vidtas för att minska elanvändningen och öka tillförseln av el fortlöpande kan mätas, sammanställas och avrapporteras. Riksdagen och regeringen skall ha möjlighet att regelbundet bedöma resultaten av de energipolitiska åtgärderna. Regeringen skall årligen informera riksdagen om de resultat som har uppnåtts genom det energipolitiska program som har inrättats i och med det energipolitiska beslutet. Den första redovisningen kommer att lämnas i budgetpropositionen för år 1999.

3 Energisystemfrågor

3.1 Omfattning/ändamål

Till verksamhetsområdet hör Energimyndigheten och Affärsverket svenska kraftnät.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96	1996	1997 ¹	1998 ²	1999	2000
0	0	30	163,0	124,6	128,3

1. Anvisat på tilläggsbudget

2. Nytt verksamhetsområde

3.2 Energimyndigheten

Myndighetsfunktionen inom energiområdet skall tydliggöras och förstärkas. En central energimyndighet inrättas den 1 januari 1998. Till energimyndigheten förs merparten av myndighetsfunktionerna på energiområdet.

Till Energimyndigheten skall föras myndighetsuppgifterna inom tillförsel- och distributionsområdet, energiberedskapen och den kommunala energiplaneringen samt myndighetsuppgifter med anknytning till naturresursplaneringen. Energimyndigheten skall vara nätmyndighet enligt ellagen.

Myndigheten skall bevaka energimarknadernas och energisystemets utveckling och analysera sambanden mellan energiteknik, miljö och ekonomisk tillväxt. Den skall ansvara för planeringsunderlaget inom området och för att kunskaperna om energisystemet utvecklas genom prognoser, systemstudier, utvärderingar och analyser. Den ökade internationaliseringen och medlemskapet i EU ställer särskilda krav på myndighetens planerings- och utredningsverksamhet.

Myndigheten skall bevaka regelsystemet för energiområdet, analysera utvecklingen och initiera nödvändiga förändringar av reglerna. Den skall följa upp

effekterna av de samlade energipolitiska åtgärderna och utarbeta underlag för utvärderingar av de energipolitiska programmen och för beslut om nödvändiga ändringar och kompletteringar av åtgärderna.

Inom sitt verksamhetsområde skall myndigheten följa den internationella utvecklingen och stödja det svenska deltagandet i det internationella samarbetet. Myndigheten skall svara för att ta fram det underlag som behövs för Sveriges medverkan i det internationella samarbetet på energiområdet.

Ett långsiktigt program för forskning, utveckling och demonstration av ekologiskt och ekonomiskt uthållig energiteknik är en central del av energipolitiken. Energimyndigheten skall ha ansvaret för att utforma och genomföra programmet. Den skall främja den långsiktiga utvecklingen av energisystemet genom att stödja marknadsintroduktion av ny och miljövänlig energiteknik. Upphandlingen av energieffektiv teknik skall samordnas med annan verksamhet för energieffektivisering.

Energimyndigheten skall ha ett samordnande ansvar för informationen på energiområdet. En viktig uppgift är att sammanställa och sprida information om energimarknaderna, energisystemet och om sambanden mellan energi, miljö och ekonomisk tillväxt. Myndigheten skall integrera miljöfrågorna på ett aktivt sätt i verksamheten. Myndigheten skall ha sektorsansvaret när det gäller energi i arbetet med att åstadkomma en ekologiskt bärkraftig samhällsutveckling.

Myndigheten skall ha huvudansvaret för att verkställa merparten av de energipolitiska programmen och ett samordningsansvar för omställningsåtgärderna.

Nätmyndigheten

Den 1 juli 1994 inrättades en särskilt myndighetsfunktion vid NUTEK (Nätmyndigheten) med uppgift att dels pröva ärenden om koncessionshavarnas skyldigheter, dels utöva tillsyn över ellagens efterlevnad utom i frågor som rör elsäkerhet.

De övergripande målen för verksamheten vid Nätmyndigheten är att säkerställa att elkunderna inte betalar ett högre pris än nödvändigt för nättjänster och att nättariffer, mät- och avräkningssystem m.m. utformas på ett sätt som underlättar handeln med el och gagnar konkurrensen. NUTEK, fr.o.m. den 1 januari 1998 den nya energimyndigheten, skall se till att nätutbyggnad sker med hänsyn tagen till samhällsekonomi, markinträng och miljö samt skall också verka för att det finns sådana incitament i nätverksamheten att elkundernas intressen av leveranssäkerhet och kostnadseffektivitet kan tillgodoses.

Medel för verksamheten har för budgetåret 1997 anvisats över statsbudgeten via NUTEK:s förvaltningsanslag (utgiftsområde 24). Verksamheten finansieras genom en årlig nätövervakningsavgift som betalas av innehavare av nätkoncession. Avgiften betalas enligt förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet och motsvarar den årliga beräknade kostnaden för verksamheten som uppgår till ca 20 miljoner kronor.

NUTEK:s årsredovisning för budgetåret 1995/96

Av NUTEK:s årsredovisning för år 1995/96 framgår det att verksamheten vid Nätmyndigheten starkt präglats av ikraftträdandet av det nya regelverket för elmarknaden. Myndigheten har utarbetat föreskrifter och allmänna råd rörande elhandels- och nätverksamhet. Det nya regelverket ger elkunderna möjlighet att få sina priser för el och nättjänster prövade. Ett stort antal prövningsärenden har inkommit, främst från hushållskunder. Ärendena har, förutom pris-sättningsfrågor, rört leverans kvaliteten, mätning och anslutning. Tillsynsverksamheten har fokuserats på de delar i nätverksamheten som är strategiska för elmarknadens funktion.

Nätmyndigheten har bedrivit en omfattande informationsverksamhet om det nya regelverket riktad mot främst elhandels- och nätföretag och deras kunder samt media. NUTEK har vidare under budgetåret på regeringens uppdrag genomfört uppföljningar av elmarknadsreformen och utredningsinsatser av bl.a. möjligheterna att sänka kostnaderna för mätning och rapportering av elkonsumenterna. När det gäller tillståndsgivning har arbetet främst rört leveranskoncessioner och en koncessionsansökan avseende den s.k. Polen-länken, dvs. den planerade likströmsförbindelsen mellan Sverige och Polen.

Enligt NUTEK:s bedömning har Nätmyndigheten under budgetåret tydliggjort sitt ansvarsområde och etablerat sin ställning som tillsynsmyndighet på elmarknaden. Nätmyndigheten har vidare skapat en medvetenhet om skillnaderna i nättariffer mellan nätföretagen, vilket har banat väg för en självreglering bland nätföretagen. Nätmyndighetens tillsynsarbete har bidragit till att under år 1996 ett antal nätföretag sänkt sina tariffer eller upphört med oskäligen tariffer.

Nätmyndigheten har våren 1997 redovisat en strategi för hur tillsynsarbetet skall bedrivas för att bl.a. säkerställa att nätföretagen tillämpar skäliga nättariffer. Huvudmetoderna för att åstadkomma detta är praxis från skälighetsprövningar och riktvärden om vad som utgör skälig prisnivå och prisutveckling för nätverksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen bedömer att nätmyndighetens verksamhet har bedrivits i enlighet med de mål och den inriktning som myndigheten har ålagts. Regeringen bedömer att verksamheten under nästa år bör bedrivas med i huvudsak nuvarande inriktning och omfattning. En effektiv tillsyn av nätverksamheten är nödvändig för en kostnadseffektiv elförsörjning med stabila och rimliga priser. Den strategi för tillsyn av nätverksamhet som nätmyndigheten har presenterat skapar förutsättningar för en effektivare tillsyn. Vidare möjliggör den nya ellag som regeringen våren 1997 föreslog riksdagen (prop. 1996/97:136) en effektivare tillsyn, bl.a. genom att ge nätmyndigheten större befogenheter att ta egna initiativ till prövning och att hantera enskilda klagomål inom ramen för tillsynsarbetet.

Organisationsutredningen om en ny energimyndighet (N 1997:03) har föreslagit att nätverksamheten inom den nya energimyndigheten skall ges ställning som en avdelning inom energimyndigheten samtidigt som beslutsfattandet i ärenden som innebär lagtillämpning regleras i myndighetens instruktion. För riksdagens kännedom kan nämnas att i samband med inrättandet av en ny energimyndighet avser regeringen genomföra en sådan ordning.

3.3 Affärsverket svenska kraftnät

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) driver och förvaltar det svenska stamnätet och de statligt ägda utlandsförbindelserna (prop. 1990/91:87, bet. 1990/91:NU38, rskr. 1990/91:318). Svenska kraftnät är enligt förordningen (1994:1806) om systemansvaret för elektrisk ström sedan den 1 januari 1995 systemansvarig myndighet enligt ellagen. Svenska kraftnät skall enligt riksdagens riktlinjer ansvara för driften av stamnätet, den löpande momentana elbalansen och det svenska kraftsystemets övergripande driftsäkerhet.

Svenska kraftnät ansvarar vidare för delfunktionen Elförsörjning inom funktionen Energiförsörjning inom den civila delen av totalförsvaret (prop. 1996/97:4, bet. 1996/97:FöU1, rskr. 1996/97:112). Svenska kraftnät är från den 1 juli 1997 elbered-

skapsmyndighet enligt elberedskapslagen (1997:288) (prop. 1996/97:86, bet. 1996/97:FöU6, rskr. 1996/97:204).

Verksamheten vid Svenska kraftnät finansieras helt genom intäkterna från verkets affärsverksamhet, med undantag för elberedskapsverksamheten som finansieras med anslag på statsbudgeten.

Verksamheten år 1996

Svenska kraftnäts årsredovisning för år 1996

Enligt Svenska kraftnäts årsredovisning för år 1996 har verksamheten under året präglats främst av ikraftträdandet av det nya regelverket för elmarknaden och tillkomsten av den gemensamma svensk-norska elmarknaden.

Den 1 januari 1996 startade Svenska kraftnät, som en konsekvens av det nya regelverket på elmarknaden, verksamheten med den nationella balansavräkningen. I denna regleras det ekonomiska förhållandet mellan de ca 30 företag som för närvarande är s.k. balansansvariga på den svenska elmarknaden. Problem i inledningsskedet med det rapporteringsunderlag som ligger till grund för avräkningen medförde vissa problem i balansavräkningen under år 1996. Systemet stabiliserades dock under året och fungerar nu tillfredsställande.

Svenska kraftnät har medverkat till uppkomsten av den gemensamma svensk-norska elmarknaden bl.a. genom att avskaffa handelshindren på förbindelserna med Norge och genom att gå in som svensk delägare tillsammans med det norska stamnätsbolaget Statnett SF i den svensk-norska elbörsen Nord Pool ASA.

I juni 1996 ansökte verket om koncession för den s.k. Polen-länken, en likströmsförbindelse mellan Sverige och Polen. Regeringen har genom beslut den 17 juli 1997 med stöd av ellagen (1902:71) beviljat Svenska kraftnät koncession för Polen-länken.

Investeringarna under år 1996 uppgick till totalt 607 miljoner kronor. Av detta belopp utgjorde 54 miljoner kronor köpeskilling för aktierna i Statnett Marked AS (numera Nord Pool ASA). Investeringarna i stamnätet och utlandsförbindelserna uppgick till sammanlagt 449 miljoner kronor. Anläggningar i stamnätet förvärvades för 114 miljoner kronor. Investeringarna i optofiberverksamheten uppgick till 104 miljoner kronor. Svenska kraftnät har vidare förvärvat en femtio procentig aktiepost i bolaget Kraftdragarna AB, vars verksamhet är transporter av tung elmateriel.

Svenska kraftnäts omsättning under år 1996 uppgick till ca 2 279 miljoner kronor, varav ca 2 192 miljoner kronor utgjordes av nät- och systemintäkter. Intäkterna var något lägre än år 1995, då intäkterna uppgick till ca 2 300 miljoner kronor. Detta beror på minskade överföringar på stamnätet till följd av den låga vattenkraftproduktionen under år 1996. Årets resultat uppgick till ca 592 miljoner kronor. Ränt-

abiliteten på justerat kapital efter skatt var 10,3% och soliditeten 46,8%.

Verksamhetens inriktning m.m. åren 1998-2000

Svenska kraftnäts treårsplan

Till följd av förvärvet av aktieposten i Kraftdragarna AB och det planerade bildandet av bolaget för Polen-länken (SwePol Link AB) redovisar Svenska kraftnät sin treårsplan för 1998-2000 på koncernnivå.

För räntabiliteten gäller som mål att verket skall uppnå en avkastning på justerat eget kapital, efter schablonmässigt avdrag för skatt, på 9 %. Svenska kraftnät avser att år 1998 göra en översyn av räntabilitetsmålet för att anpassa nivån till rådande inflationsnivå och räntenivåförändringar.

Svenska kraftnät föreslår inga förändringar av de övergripande målen och verksamhetsmålen för verket.

För driftsäkerheten i det svenska stamnätet gäller som mål att den bör ligga på en samhällsekonomiskt rimlig nivå. För att uppfylla detta mål genomför Svenska kraftnät utbyggnad, underhåll och drift av stamnätet och utlandsförbindelserna enligt vedertagna driftsäkerhetsprinciper. Svenska kraftnät avser vidare att tillsammans med kraftindustrin i övrigt arbeta för en lösning av frågan om effektreserv för det svenska elsystemet.

För kostnadseffektiviteten gäller som mål att Svenska kraftnäts verksamhet bör vara minst lika kostnadseffektiv som för jämförbara företag. Svenska kraftnät anför att arbetet med att förbättra kostnadseffektiviteten pågår ständigt, bl.a. genom utvecklingen av verkets ekonomistyrning. Andra aktiviteter som kan underlätta arbetet med ökad kostnadseffektivitet är s.k. referenskontroll (benchmarking) med jämförbara företag samt en effektiv upphandling av tjänster i konkurrens.

För forsknings- och utvecklingsinsatserna gäller att de skall inriktas mot metoder och teknik som kan öka driftsäkerheten, effektiviteten och miljöanpassningen av det svenska stamnätet. Samarbetsmöjligheterna med andra företag och organisationer bör tas tillvara. Detta sker genom utvecklingsbolagen STRI AB och ELFORSK AB, i vilka Svenska kraftnät äger 25 % vardera. Visst samarbete sker även direkt med bl.a. det norska nätföretaget Statnett SF. Svenska kraftnät planerar inga förändringar av inriktning eller omfattning av FoU-insatserna.

Svenska kraftnät skall medverka i utvecklingen av det nordiska samarbetet inom elförsörjningsområdet. Svenska kraftnät avser att medverka i ytterligare integration av den nordiska elhandeln och verka för harmonisering mellan de nordiska länderna av bl.a. reglerna för systemansvar och balanstjänst.

Svenska kraftnäts förslag till investerings- och finansieringsplan för åren 1998-2000 för affärsverkskoncernen bygger på verkets långsiktiga investeringsplanering för stamnätet inklusive utlandsför-

bindelserna. De planerade investeringarna inom affärsverkskoncernen under perioden beräknas beloppsmässigt till ca 4 400 miljoner kronor. Planen omfattar dels investeringar i stamnätet och utrustning för telekommunikation (inklusive optofibrer) om ca 1 680 miljoner kronor, dels investeringen i Polen-länken om ca 2 720 miljoner kronor.

Investeringarna i stamnätet avser enligt förslaget dels åtgärder i befintliga anläggningar (s.k. reinvesteringar) om sammanlagt ca 510 miljoner kronor, dels nyinvesteringar om sammanlagt ca 590 miljoner kronor. Reinvesteringarna syftar i första hand till att bibehålla driftsäkerheten och överföringskapaciteten i elsystemet och till att uppfylla gällande säkerhetskrav i befintliga anläggningar. Enligt Svenska kraftnät ökar förnyelsebehovet under de kommande åren till följd av en stigande åldersstruktur i anläggningarna i det svenska stamnätet. Investerings- och finansieringsplanen omfattar åtgärder till följd av avvecklingen av kärnkraftsreaktorerna i Barsebäck. Dessa beräknas uppgå till sammanlagt 360 miljoner kronor, varav 240 miljoner kronor utfaller under perioden 1998 till 2000.

Investeringarna i telekommunikation avser det telekommunikationsnät som behövs för drift, övervakning och styrning av stamnätet. Den sammanlagda kostnaden för dessa investeringar beräknas uppgå till 300 miljoner kronor. Investeringarna i optofibernet beräknas uppgå till 280 miljoner kronor.

Kostnaderna för åtgärder i Svenska kraftnäts anläggningar, system och verksamhet för att upprätthålla elförsörjningen vid höjd beredskap beräknas till ca 20 miljoner kronor per år. Åtgärderna inriktas mot bl.a. tryggare telekommunikationer, förbättrad reparationsförmåga och tillträdesskydd.

Svenska kraftnät bedömer att det inom affärsverket inte uppkommer något ytterligare lånebehov un-

der perioden 1998-2000. Affärsverkets investeringsverksamhet föreslås finansieras med egna medel. Investeringarna i Polen-länken, som är avsedda att genomföras i dotterbolaget SwePol Link AB, planeras att finansieras dels genom extern upplåning om ca 2 040 miljoner kronor, dels delägarlån om sammanlagt ca 680 miljoner kronor. Svenska kraftnäts andel av delägarlånen beräknas till ca 347 miljoner kronor.

Svenska kraftnäts förslag till investerings- och finansieringsplan för åren 1998-2000 sammanfattas i nedanstående tabell. Svenska kraftnäts verksamhetsplan för åren 1998-2000 innebär ett budgeterat resultat på 563, 453 respektive 468 miljoner kronor. Därvid beräknas en avkastning på justerat eget kapital på 9 % år 1998 och 7 % åren 1999-2000, och en utdelning inklusive skattemotsvarighet på 282, 227 och 234 miljoner kronor.

Svenska kraftnät föreslår en oförändrad ram på 2 500 miljoner kronor för affärsverkets upplåning. Därutöver föreslår verket att man får disponera en rörlig kredit i Riksgäldskontoret om 100 miljoner kronor. Svenska kraftnät föreslår inga förändringar av det nuvarande soliditetsmålet på lägst 38 %.

Svenska kraftnät hemställer i verksamhetsplanen att verket även fortsättningsvis skall bemyndigas att dels bilda aktiebolag med ett aktiekapital om högst 10 miljoner kronor, dels inom en sammanlagd ram om 10 miljoner kronor besluta om förvärv av aktier och andelar i bolag samt om avyttring av aktier och andelar i bolag i vilka Svenska kraftnät förvaltar statens aktier och andelar.

AFFÄRSVERKSKONCERNEN SVENSKA KRAFTNÄTS INVESTERINGAR M.M., ÅREN 1998-2000 (MILJONER KRONOR)

	TOTALT 1998-2000	UTBETALT 1996	PROGNOS 1997	BUDGET 1998	BERÄKNAT 1999	BERÄKNAT 2000
Investeringar						
- Stamnätet	1 099	449	203	259	433	407
- Telekommunikationer	300	15	47	119	64	117
- Optofibrer	280	89	85	110	70	100
- Polen-länken	2 720	0	0	1 122	1 598	0
- Övrigt ¹	0	54	0	0	0	0
Summa investeringar	4 399	607	335	1 610	2 165	624
Finansiering						
- egna medel	2 026	607	335	631	771	624
- extern upplåning ²	2 373	0	0	979	1 394	0
Summa finansiering	4 399	607	335	1 610	2 165	624

1. Avser förvärv av aktier i Nord Pool ASA

2. I beloppet ingår delägarlån från Vattenfall AB till SwePol Link AB

Regeringens överväganden

Regeringens bedömning med anledning av revisionens iakttagelser

Regeringen konstaterar att Riksrevisionsverket inte har haft några invändningar i revisionsberättelsen över Svenska kraftnäts årsredovisning för år 1996. Regeringen bedömer att verksamheten vid Svenska kraftnät har bedrivits i enlighet med de mål och den inriktning som verket ålagts. Regeringen har fastställt årsredovisningen och Svenska kraftnäts förslag till utdelning.

Investerings- och finansieringsplan samt beredskapsåtgärder

Regeringen har inget att erinra mot de överväganden och förslag om verksamhetens mål och inriktning som presenteras i Svenska kraftnäts treårsplan.

Regeringen anser att den nu redovisade investerings- och finansieringsplanen för Svenska kraftnäts verksamhetsområde för treårsperioden 1998-2000, samt omfattning och inriktning av verkets beredskapsåtgärder, bör godkännas. Investeringsverksamheten inom Svenska kraftnät kan planeras med relativt god framförhållning. Tidsmässiga förskjutningar som påverkar investeringsnivåerna de enskilda åren kan dock förekomma. Beträffande investeringsramen förordar regeringen därför att riksdagen nu godkänner inriktningen för treårsperioden.

Finansiella befogenheter

Riksdagens bemyndigande att ta upp lån till staten regleras i lagen (1988:1387) om statens upplåning. Regeringen har denna dag föreslagit att det i lagen skall tas in bestämmelser som ger regeringen möjlighet att efter bemyndigande av riksdagen låta affärsverken ta upp lån och lämna garantier. Dessa bemyndiganden skall inhämtas för varje affärsverk och för ett år i taget.

Regeringen föreslår mot bakgrund härav att Svenska kraftnät under år 1998 får rätt att ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret inom en sammanlagd ram om 2 500 miljoner kronor, vilket motsvarar nivån på den nuvarande upplåningen i Riksgäldskontoret. Regeringen föreslår vidare att verket därutöver i enlighet med vad som gäller för närvarande får disponera en rörlig kredit i Riksgäldskontoret inom en ram av 100 miljoner kronor.

Regeringen har riksdagens bemyndigande att teckna borgen för och lämna kreditgarantier till bolag, i vilka Svenska kraftnät förvaltar statens aktier och andelar, intill ett sammanlagt belopp om 1 500 miljoner kronor (prop. 1995/96:150, bet. 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96:304). Nivån är beräknad på förutsättningen att Svenska kraftnät skall lämna borgen eller kreditgarantier till bolaget för Polen-länken. Regeringen föreslår att detta bemyndigande kvarstår oförändrat under år 1998.

Regeringen har av riksdagen bemyndigats att inom en total ram om 135 miljoner kronor besluta i frågor som rör förvärv av aktier eller bildande av bolag inom Svenska kraftnäts verksamhetsområde. Regeringen föreslår att detta bemyndigande kvarstår oförändrat under år 1998.

Regeringen har av riksdagen bemyndigats att ge Svenska kraftnät rätt att besluta om förvärv och avyttring av aktier och bildande av bolag inom en ram av högst 10 miljoner kronor. Regeringen föreslår att detta bemyndigande kvarstår oförändrat under år 1998.

Vad gäller placering av likvida medel föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 1998 låta Svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret.

3.4 Anslag

A 1. Energimyndighet: Förvaltningskostnader

1998	Förslag	138 041 ¹	(Nytt anslag)
1999	Beräknat	124 616	
2000	Beräknat	128 302	

1. Beloppen anges i tusental kr

Riksdagen har beslutat (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97: 272) att en ny central energimyndighet skall inrättas. Härigenom tydliggörs och förstärks myndighetsfunktionen inom energiområdet. En särskild utredning med uppgift att ta fram förslag till organisation, uppgifter, bemanning, kompetens och arbetsformer för en central myndighet för energifrågor tillsattes under våren 1997 (dir. 1997:35). Utredningen överlämnade den 15 augusti 1997 delrapporten "Energimyndigheten - Budgetunderlag, lokalisering samt nätverksamhetens ställning" till regeringen. Senast den 15 september 1997 skall utredningen lämna förslag till organisation, uppgifter, bemanning, kompetens och arbetsformer för den nya myndigheten.

I direktivet till den utredning om en ny energimyndighet som regeringen tillsatte under våren 1997 beskrivs uppgifterna för den nya energimyndigheten. Dessa uppgifter har också redovisats i prop. 1996/97:84. NUTEK har tidigare haft det huvudsakliga ansvaret för de myndighetsuppgifter som energimyndigheten kommer att ha i framtiden.

Till energimyndigheten förs myndighetsuppgifterna inom tillförsel- och distributionsområdet, energiberedskapen och den kommunala energiplaneringen

samt myndighetsuppgifter med anknytning till naturresursplaneringen.

Energimyndigheten skall härutöver svara för

- planering och utredningsverksamhet inom områdena energimarknaderna och energisystemets utveckling,
- internationellt arbete; häri ingår att följa den internationella utvecklingen inom verksamhetsområdet, stödja svenskt deltagande i det internationella samarbetet samt biträda regeringen med faktaunderlag och expertkunskande i det energipolitiska samarbetet,
- utformning och genomförande av programmet för forskning, utveckling och demonstration av ekologiskt och ekonomiskt uthållig energiteknik,
- marknadsintroduktion av ny teknik inom energiområdet,
- information och utbildning på energiområdet vilket även innebär ett ansvar att samordna myndigheternas information till allmänheten.

Energimyndigheten skall inom miljöområdet ha sektorsansvaret för frågor som rör energi. Ett viktigt område är klimatfrågorna vilket motiverar insatser från myndigheten såväl internationellt som nationellt.

Energimyndigheten har vidare huvudansvaret för att verkställa merparten av de energipolitiska programmen och ett samordningsansvar för omställningsåtgärderna. Den kommer att följa programmens genomförande och ta fram metoder och underlag för utvärdering av åtgärderna och redovisning av effekterna.

Energimyndigheten kommer också att helt eller delvis ansvara för förvaltningen av följande anslag på 1998 års statsbudget som ingår i programmet för en omställning till en hållbar energiförsörjning.

B 1 Bidrag för att minska elanvändningen

B 2 Bidrag till investeringar i elproduktion från förnybara energikällor

B 3 Åtgärder för effektivare energianvändning

B 4 Energiforskning

B 5 Energiteknikfonden

B 6 Introduktion av ny energiteknik

B 7 Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser

B 8 Täckande av förluster i anledning av statliga garantier inom energiområdet

Regeringens överväganden

Utredningen om en ny energimyndighet har beräknat medelsbehoven för förvaltningen av den nya energimyndigheten till 181 400 000 kronor för år 1998. Jämfört med de av NUTEK beräknade förvaltningskostnaderna för energiverksamheten inom NUTEK är detta en ökning med 60 %. Behovet av ökade medel beror på betydligt utökad verksamhet som en följd av 1997 års energipolitiska beslut. Vid beräkningen av förvaltningskostnaderna för den nya energimyndigheten har regeringen utgått från utredningens bedömning. Regeringen förutsätter dock att delar av de energipolitiska programmen kommer att ombesörjas av andra myndigheter. Vidare bör myndighetsansvaret vad gäller frågor om dammsäkerhet överföras till Svenska kraftnät. Den nuvarande ordningen, att medel från utgiftsområde 1 till en del används för viss verksamhet på energiområdet, bör behållas tills vidare.

Mot bakgrund av vad som har nämnts beräknar regeringen energimyndighetens kostnader för myndighetsuppgifter och programanknuten verksamhet till ca 169 000 000 kr för år 1998. Regeringen föreslår att 138 041 000 kr anvisas för år 1998 till anslaget A1. Energimyndighet: Förvaltningskostnader. Detta nya anslag på statsbudgeten finansieras genom att 108 041 000 kr överförs till energimyndigheten från NUTEK:s förvaltningsanslag och att 30 000 000 kr av den ekonomiska ramen för de energipolitiska programmen utnyttjas. Regeringen avser att noga följa förvaltningskostnaderna för att tillse att anslaget i största möjliga utsträckning långsiktigt kan användas för programverksamheten. De sakanslag som energimyndigheten disponerar avser i huvudsak stöd till investeringar i ny elproduktion och energieffektivisering samt stöd till forsknings- och utvecklingsverksamhet inom de energipolitiska programmen. Det är naturligt att en mindre del av kvarvarande medel inom ramen kan användas för programanknuten verksamhet som t.ex. uppföljning och utvärdering.

A 2. Kostnader för bildande av en ny energimyndighet

1997	Anslag	30 000 ^{1,2}	Utgifts- prognos	30 000
1998	Förslag	25 000		

1. Beloppen anges i tusental kr

2. Anvisade på tilläggsbudget för år 1997

Anslaget disponeras för täckande av kostnader i samband med inrättandet av en ny energimyndighet.

Regeringens överväganden

Inrättandet av en ny myndighet är förenat med vissa kostnader av tillfällig karaktär främst beroende på utökade ansvarsområden föranledda av 1997 års energipolitiska överenskommelse. Vidare kan i övergångsskedet extraordinära kostnader för bl.a. lokaler

och personal komma att uppstå. Riksdagen har i beslutet om 1997 års ekonomiska vårproposition anvisat 30 miljoner kronor för budgetåret 1997 för bildande av en ny energimyndighet (prop. 1996/97:150, bet. 1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284).

4 Omställning och utveckling av energisystemet

4.1 Omfattning/ändamål

Omfattning och ändamål sammanfaller med vad som redan angetts för hela utgiftsområdet.

Landets elförsörjning skall tryggas genom ett energisystem som grundas på varaktiga, helst inhemska och förnybara, energikällor samt en effektiv energianvändning. Energin skall användas så effektivt som möjligt med hänsyn tagen till alla resurstillgångar. Stränga krav skall ställas på säkerhet och omsorg om hälsa och miljö vid användning och utveckling av all energiteknik. En säker tillgång på el till ett rimligt pris är en viktig förutsättning för den svenska industrins internationella konkurrenskraft. Energipolitiken skall utformas så att denna förutsättning bevaras.

Riksdagens energipolitiska beslut innebär att de två kärnkraftsreaktorerna i Barsebäck skall ställas av. Enligt riktlinjerna för energipolitiken skall en reaktor stängas före den 1 juli 1998 och en andra reaktor före den 1 juli 2001. Bortfallet av el skall kompenseras genom effektivare energianvändning, elhushållning, konvertering från el samt tillförsel av el från andra energikällor. Ett villkor för stängningen av den andra reaktorn är att bortfallet av elproduktion kan kompenseras genom tillförsel av ny elproduktion och minskad användning av el. Under en femårsperiod lämnas investeringsbidrag till utbyggnad av el- och värmeproduktion samt till effektivisering och minskad användning av el i bostadssektorn.

En minskad elanvändning och ett minskat elleffektuttag är viktiga förutsättningar för att kompensera bortfallet av elproduktion i Barsebäckverket. Vidare måste produktionen av el från förnybara energikällor öka. De energipolitiska riktlinjerna innebär att investeringsbidrag kommer att ges under ytterligare en femårsperiod för att stimulera en fortsatt utbyggnad av ekologiskt uthållig elproduktion.

Det är viktigt att möjligheterna att hushålla med energi och minska elanvändningen tillvaratas. Riks-

dagen har beslutat att insatser skall genomföras för att öka kunskapen om och stimulera intresset för ekonomiskt och miljömässigt motiverade energieffektiviseringar. Dessa åtgärder skall, i kombination med ett utvidgat europeiskt samarbete för energieffektivisering, bidra till att ytterligare minska användningen av el och öka hushållningen med energi.

Det energipolitiska programmets huvudinriktning är en kraftfull, långsiktig satsning på forskning, utveckling och demonstration av ny energiteknik. Målet är att under de närmaste tio till femton åren kraftigt öka el- och värmeproduktionen från förnybara energikällor och utveckla kommersiellt lönsam teknik för energieffektivisering.

De övergripande målen för energiforskningen är att bygga upp vetenskaplig och teknisk kunskap och kompetens inom universiteten, högskolorna och i näringslivet för utvecklingen och omställningen av energisystemet i enlighet med riksdagens beslut år 1997 om riktlinjer för energipolitiken. Energiforskningen skall bidra till att stabila förutsättningar skapas för ett konkurrenskraftigt näringsliv och till en förnyelse och utveckling av den svenska industrin. Energiforskningen skall också bidra till ett breddat energi-, miljö- och klimatsamarbete i Östersjöregionen.

En målmedveten satsning på forskning, utveckling och demonstration är basen i den långsiktiga strategin för ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt energisystem. Målet är att introducera ny energiteknik baserad på förnybara energislag samt att sänka kostnaderna för dessa. Bl.a. är en låg framställningskostnad en viktig förutsättning för introduktion av etanol som drivmedel i större skala. Riksdagen har vidare beslutat att insatserna för utveckling av tekniken för framtidens energisystem förstärks.

Det ökade internationella samarbetet och Sveriges medlemskap i EU har inneburit delvis nya förutsättningar för arbetet med att utveckla ny teknik på energiområdet. Genom det internationella forsk-

ningssamarbetet höjs kompetens och kvalitet i den nationella forskningen. Samarbetet inom området icke-nukleär energi har sedan år 1994 utgjort en del av det s.k. fjärde ramprogrammet för EU:s forskningsinsatser. Programmet pågår t.o.m. den 31 december 1998.

Omställningen av energisystemet måste vara förenlig med de krav som ställs i en strategi mot klimatförändringar.

Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser ingår som en viktig del i strategin för minskad klimatpåverkan från energisektorn. Av särskild betydelse är bilateralt och multilateralt samarbete avseende utveckling av energisystemet i Baltikum inom ramen för klimatkonventionen.

En strategi för minskad klimatpåverkan från energisektorn ingår som en del i det energipolitiska beslut som riksdagen fattade under våren 1997 (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr 1996/97:272).

Även om de föreslagna insatserna beräknas kompensera för avveckling av två kärnkraftsreaktorer, med avseende på energibalansen i landet som helhet, krävs särskilda åtgärder för att utveckla el- och värmeförsörjningen i Sydsverige. Regeringen har därför beslutat att tillkalla en delegation med detta syfte.

UTGIFTSUTVECKLINGEN

MILJONER KRONOR (LÖPANDE PRISER)					
1995/96 ¹	1996 ¹	1997 ¹	1998	1999	2000
1 392,9	863,1	702,7	1 420,0	1 717,6	1 475,2

¹ Inklusive äldreslag

4.2 Anslag

B 1. Bidrag för att minska elanvändningen

1998	Förslag	290 000 ¹	Nytt-anslag
1999	Beräknat	400 000	
2000	Beräknat	350 000	

¹. Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras för stöd enligt förordningen (1997:635) om statligt bidrag till vissa investeringar för att minska elanvändningen i bostäder och vissa lokaler samt förordningen (1997:634) om statligt bidrag till investering för ombyggnad och anslutning av eluppvärmda byggnader till fjärrvärme. Stöd lämnas i form av bidrag.

Boverket är ansvarigt för stöd enligt förordningen om statligt bidrag till vissa investeringar för att minska elanvändningen i bostäder och vissa lokaler. Länsstyrelsen prövar ärenden om bidrag.

NUTEK är ansvarigt för stöd enligt förordningen om statligt bidrag till investering för ombyggnad och anslutning av eluppvärmda byggnader till fjärrvärme. Detta ansvar bör fr.o.m. år 1998 övertas av den nya energimyndigheten. Länsstyrelsen prövar ärenden om bidrag. Förutom bidrag för anslutning av fastigheter till fjärrvärmes bör även stöd kunna ges som kan bidra till ett ökat kraftvärmeutnyttjande, t.ex. stöd till sammankoppling av fjärrvärmesät. Ett förslag till förordning med detta innehåll avses anmälas till Europeiska kommissionen för granskning av dess förenlighet med statsstödsreglerna.

Regeringens överväganden

Fjärrvärmes är i dag väl utbyggd i de flesta befolkningstäta kommunerna i Sverige och anslutningsgraden är hög. Fjärrvärmeförsörjningen är koncentrerad till de befolkningstäta områdena, dvs. till flerbostadshus, industrier och lokaler. Eluppvärmningen i bebyggelsen är koncentrerad till småhusen. Med ny teknik med lägre kostnader beräknas det under vissa förhållanden vara möjligt att ansluta områden med lägre värmtäthet till fjärrvärme, bl.a. småhusområden. Konvertering av eluppvärmda hus till fjärrvärme medför att elbehovet minskar och att underlaget för elproduktion i kraftvärmeverk ökar.

Målet är att under en femårsperiod minska den årliga elanvändningen med 1,5 TWh genom konvertering till fjärrvärme.

Det är även angeläget att reducera effektbelastningen i elsystemet under höglastperioder. Insatser bör därför inriktas på eluppvärmda hus som inte ligger i områden som är aktuella för utbyggnad av fjärrvärme. Genom ett bidrag till installation av effektvakt och kompletterande bränslebaserad värmeproduktionsanläggning kan effektuttaget minskas under höglasttid.

Förutsättningar bör även skapas för att minska elanvändningen i den eluppvärmda bebyggelse där fjärrvärmeanslutning inte är möjlig. Genom att bidrag utgår till konvertering från elvärme i småhus till annan uppvärmning som inte kan fjärrvärmeanslutas kan elanvändningen minskas ytterligare.

Riksdagen godkände tidigare i år (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272) utformningen av ett flerårigt program för ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt energisystem. I programmet ingår bidrag till vissa investeringar för att minska elanvändningen i bostäder och vissa lokaler samt ombyggnad och anslutning av eluppvärmda byggnader till fjärrvärme.

Ekonomiska planeringsramar för verksamheten

Regeringen föreslår en ekonomisk planeringsram för perioden 1998 - 2002 om sammanlagt 1 650 miljoner kronor.

Beställningsbemyndiganden

Regeringen bör få möjlighet att göra åtaganden även efter det aktuella budgetåret och fördela åtaganden över femårsperioden enligt nedanstående tabell. Riksdagen bör bemyndiga regeringen att besluta om sådana åtaganden.

HÖGSTBELOPP I MILJONER KRONOR	1998	1999	2000	2001 OCH SENARE	SUMMA
Begärt bemyndigande för år 1998	-	400	350	595	1 345

B 2. Bidrag till investeringar i elproduktion från förnybara energikällor

1997	Anslag	80 000 ^{1,2}	Utgifts- prognos	80 000
1998	Förslag	215 000	(Nytt anslag)	
1999	Beräknat	215 000		
2000	Beräknat	215 000		

1. Beloppen anges i tusental kr
2. Anvisade på tilläggsbudget för år 1997

Anslaget disponeras för bidrag till vissa investeringar inom energiområdet. Stödet lämnas i form av bidrag till investeringar i biobränslebaserad kraftvärme, vindkraftverk och småskalig vattenkraft samt för utveckling och provning av ett upphandlingsförfarande för ny teknik för elproduktion med förnybara energislag. Investeringarna i småskalig vattenkraft torde i huvudsak komma att gälla utnyttjande av redan befintliga regleringar samt förbättrad turbin teknik.

Ett förslag till förordning med regler för bidragen har anmälts till Europeiska kommissionen för granskning av dess förenlighet med statsstödsreglerna.

Regeringens överväganden

I samband med 1991 års energipolitiska beslut (prop. 1990/91:88, bet. 1990/91:NU40, rskr. 1990/91:373) infördes stöd under en femårsperiod till investeringar i biobränsleeldad kraftvärme och till vindkraft. För att stimulera en fortsatt utbyggnad av ekologiskt utveckling och provning av ett upphandlingsförfarande för ny teknik för elproduktion med förnybara energislag. Investeringarna i småskalig vattenkraft torde i huvudsak komma att gälla utnyttjande av redan befintliga regleringar samt förbättrad turbin teknik.

Ett förslag till förordning med regler för bidragen har anmälts till Europeiska kommissionen för granskning av dess förenlighet med statsstödsreglerna.

Riksdagen godkände tidigare i år (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272) utformningen av ett flerårigt program för ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt energisystem. I programmet ingår bidrag till investeringar i biobränsle-

baserad kraftvärme, vindkraftverk och småskalig vattenkraft samt för utveckling och provning av ett upphandlingsförfarande för ny teknik för elproduktion med förnybara energislag.

Ekonomiska planeringsramar för verksamheten

Regeringen föreslår en ekonomisk planeringsram om sammanlagt 920 miljoner kronor för perioden 1998-2002. Ramen fördelas enligt följande: 405 miljoner kronor avser biobränslebaserad kraftvärme, 270 miljoner kronor avser vindkraftverk, 145 miljoner kronor avser småskalig vattenkraft och 100 miljoner kronor avser utveckling och provning av ett upphandlingsförfarande för ny teknik för elproduktion med förnybara energislag.

Beställningsbemyndiganden

Regeringen bör få möjlighet att göra åtaganden även efter det aktuella budgetåret och fördela åtaganden över femårsperioden enligt nedanstående tabell. Riksdagen bör bemyndiga regeringen att besluta om sådana åtaganden.

HÖGSTBELOPP I MILJONER KRONOR	1998	1999	2000	2001 OCH SENARE	SUMMA
Begärt bemyndigande för år 1998	-	215	215	275	705

B 3. Åtgärder för effektivare energianvändning

1997	Anslag	4 000 ^{1,2}	Utgifts- prognos	4 000
1998	Förslag	90 000	(Nytt anslag)	
1999	Beräknat	90 000		
2000	Beräknat	90 000		

1. Beloppen anges i tusental kr
2. Anvisade på tilläggsbudget för år 1997

Anslaget disponeras för åtgärder för en effektivare energianvändning i enlighet med riktlinjerna för 1997 års energipolitiska beslut.

I samband med 1991 års energipolitiska riktlinjer anslogs medel för åtgärder i syfte att nå en effektivare energianvändning. En slutsats som framkommit genom de utvärderingar som gjorts är att det finns behov av att ytterligare utveckla rutiner för resultatmätning och utvärdering av denna typ av energipolitiska åtgärder. Det är därvid viktigt att insatser för energieffektivisering genomförs utifrån ett systemperspektiv.

Enligt riksdagens beslut skall de tidigare årens insatser för effektivare energianvändning fortsätta i delvis nya former. Anslaget avser åtgärder för effektivare energianvändning och skall i kombination med ett utvidgat europeiskt samarbete för energieffektiv-

sering bidra till att ytterligare minska användningen av el och öka hushållningen med energi. Ett förslag till förordning med detta innehåll avses anmälas till Europeiska kommissionen för granskning av dess förenlighet med statsstödsreglerna.

Regeringens överväganden

Riksdagen godkände tidigare i år (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272) utformningen av ett flerårigt program för ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt energisystem. I programmet ingår åtgärder avseende information och utbildning, teknikupphandling av energieffektiv teknik, provning, märkning och certifiering av energikrävande utrustning samt kommunal energirådgivning.

Ekonomiska planeringsramar för verksamheten

Regeringen föreslår en ekonomisk planeringsram om sammantaget 446 miljoner kronor för perioden 1998-2002. Ramen fördelas enligt följande: 60 miljoner kronor avser information och utbildning, 100 miljoner avser teknikupphandling av energieffektiv teknik, 40 miljoner kronor avser provning, märkning och certifiering av energikrävande utrustning samt 250 miljoner kronor avser kommunal energirådgivning.

Bidrag för kommunal energirådgivning

I programmet för ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt energisystem ingår stöd till kommunal energirådgivning. Enligt de riktlinjer som riksdagen tidigare har godkänt skall bidragssystemet träda i kraft den 1 januari 1998, men avse verksamhet som har påbörjats tidigast den 1 juli 1997.

Stödet till den kommunala energirådgivningen bör utformas så att det bidrar till att underlätta för kommunerna att ge en objektiv, lokalt och regionalt anpassad information och rådgivning både till enskilda och till lokala organisationer. Stödet bör göra det möjligt för kommuner att ge bl.a. hushåll, företag och lokala organisationer rådgivning som kompletterar den som ges av statliga myndigheter och kommersiella aktörer, t.ex. energileverantörer.

För de kommuner som finner det lämpligt kan bidraget användas till delfinansiering av energirådgivning som organiseras gemensamt av flera kommuner eller på regional basis (exempelvis inom ett län eller inom ramen för ett regionalt energikontor).

Den nya energimyndigheten skall ansvara för bidragssystemet. Alla kommuner skall ges möjlighet, efter ansökan till energimyndigheten att erhålla bidrag. Bidrag lämnas i form av dels ett grundbidrag dels ett invånarrelaterat bidrag. En förutsättning för statligt stöd bör vara att kommunen lämnar en beskrivning till energimyndigheten av hur medlen

kommer att användas. Därutöver behövs inga särskilda riktlinjer för rådgivningens utformning.

Fördelningen av bidraget bör ske enligt en princip som inte resulterar i alltför stora skillnader mellan kommunerna avseende det bidragsbelopp de får. Samtidigt bör de större kommunerna kompenseras för de högre kostnader för rådgivning som ett större invånarantal kan motivera. Regeringen avser att utforma bidraget så att alla kommuner har rätt till ett grundbidrag på minst 150 000 kr per år under femårsperioden. Bidraget får inte överstiga kostnaderna för verksamheten.

Regeringen anser vidare att kommuner med fler än 30 000 invånare bör ha rätt till ett tilläggsstöd. Stödet fördelas schablonmässigt med hänsyn till kommunernas folkmängd.

B 4. Energiforskning

1995/96	Utgift	323 390 ¹	Anslags-sparande	217 200
Därav 1996	Utgift	233 541		
1997	Anslag	235 784	Utgifts-prognos	241 000
1998	Förslag	320 000		
1999	Beräknat	397 598		
2000	Beräknat	405 195		

1. Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras för bidrag till stöd för forskning och utveckling på energiområdet.

Insatserna för forskning och utveckling skall bidra till en ekologiskt och ekonomiskt uthållig samhällsutveckling. Såväl den tillämpade som den grundläggande energiforskningen ges därför större resurser. Resurser avsätts för att bevaka den internationella forskningen och för att utnyttja resultaten nationellt.

Energisystemforskning och metoder för datainsamling, analys, prognoser, utvärdering m.m. ingår som en viktig del i en strategi för en framgångsrik energipolitik.

Ett forsknings- och utvecklingsamarbete skall inledas med länderna i Östersjöregionen på energiområdet.

Vidare skall forsknings- och utvecklingsinsatserna bidra till att sänka produktionskostnaderna för etanol baserad på cellulosahaltiga råvaror.

Ett förslag till förordning med detta innehåll avses anmälas till Europeiska kommissionen för granskning av dess förenlighet med statsstödsreglerna.

Regeringens överväganden

Riksdagen godkände tidigare i år (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272) utformningen av ett flerårigt program för ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt energisystem. I programmet ingår stöd till energiforskning, forskning om energisystemet och forskningssamarbete med länderna i Östersjöregionen samt etanolproduktion från skogsråvara.

Ekonomiska planeringsramar för verksamheten

Regeringen föreslår en ekonomisk planeringsram om sammantaget 2 800 miljoner kronor för perioden 1998-2004. Ramen fördelas enligt följande: 2 310 miljoner kronor avser energiforskning, 210 miljoner kronor avser forskning om energisystemet och 70 miljoner kronor avser forskningssamarbete med länderna i Östersjöregionen samt 210 miljoner kronor avser etanolproduktion från skogsråvara.

Beställningsbemyndiganden

Riksdagen har årligen bemyndigat regeringen att i samband med stöd till energiforskning göra åtaganden även efter det aktuella budgetåret. Sådana bemyndiganden behövs även för år 1998 för att möjliggöra kontinuitet och långsiktighet i forsknings- och utvecklingsarbetet. Regeringen beräknar behovet av åtaganden inom energiforskningsområdet för åren 1999-2004 till 90, 60, 40, 30, 20 respektive 10 miljoner kronor. Riksdagen bör bemyndiga regeringen att besluta om sådana åtaganden.

HÖGSTBELOPP I MILJONER KRONOR	1998	1999	2000	2001 OCH SENARE	SUMMA 1999 OCH FRAMÅT
Utnyttjat bemyndigande t.o.m. 1995/96	9	6,5	4	-	10,5
Anvisat bemyndigande för 1997	80	55	34	30	119
Begärt bemyndigande för 1998	-	90	60	100	250
Summa	89	151,5	98	130	379,5

B 5. Bidrag till Energiteknikfonden

1995/96	Utgift	72 000 ¹		
Därav 1996	Utgift	72 000		
1997	Anslag	72 000	Utgifts- prognos	72 000
1998	Förslag	90 000		
1999	Beräknat	130 000		
2000	Beräknat	130 000		

1. Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras för stöd till utveckling av ny energiteknik i företag och branscher. Forskningsinsatser som är strategiska för teknikutvecklingen skall genomföras i samverkan mellan staten och näringslivet. Verksamheten innebär en fortsatt användning och förstärkning av det stöd som hittills givits för branschgemensam forskning.

Energiteknikfonden bör fortsatt bidra till att främja konkurrensneutralt samarbete. Medel från Energiteknikfonden bör även i fortsättningen kunna lämnas med högst 50 % av kostnaden för investeringar eller forskningssamarbete. Undantagsvis bör dock energiforskningsanslaget liksom hittills kunna kombineras med stöd från Energiteknikfonden så att den totala stödnivån blir högre. Det kan gälla för utveckling av teknik där den ekonomiska drivkraften saknas för företagen på kort sikt. Ett förslag till förordning med detta innehåll avses anmälas till Europeiska kommissionen för granskning av dess förenlighet med statsstödsreglerna.

Regeringen avser att vid bildandet av den nya energimyndigheten bemyndiga denna att ansvara för verksamheten och samordna den med berörda sektorsmyndigheter.

Regeringens överväganden

Riksdagen godkände tidigare i år (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272) utformningen av ett flerårigt program för ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt energisystem. I programmet ingår stöd till utveckling av ny energiteknik i företag och branscher.

Ekonomiska planeringsramar för verksamheten

Regeringen föreslår en ekonomisk planeringsram om sammantaget 870 miljoner kronor för perioden 1998-2004 för en förstärkning av Energiteknikfonden.

B 6. Introduktion av ny energiteknik

1998	Förslag	160 000 ¹	(Nytt anslag)
1999	Beräknat	230 000	
2000	Beräknat	230 000	

1. Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras för stöd till ny teknik baserad på förnybara energislag.

Energiteknikbidraget inrättas för att stödja ny teknik som, med reducerad risk för företagen, kan utvecklas i full skala och demonstreras inför kommersiell användning. Energiteknikbidrag skall kunna lämnas med högst 50 % av investeringen. Bidraget kompletterar den verksamhet som finansieras med medel från Energiteknikfonden och stärker länken mellan teknikutveckling och marknadsintroduktion. Teknikupphandling skall kunna utnyttjas inom ramen för verksamheten. Ett förslag till förordning med detta innehåll avses anmälas till Europeiska kommissionen för granskning av dess förenlighet med statsstödsreglerna.

Det blir en uppgift för den nya energimyndigheten att i samarbetet med industrin komma fram till områden som skall prioriteras.

Regeringens överväganden

Riksdagen godkände tidigare i år (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272) utformningen av ett flerårigt program för ett ekologiskt och ekonomiskt uthålligt energisystem. I programmet ingår stöd till ny teknik baserad på förnybara energislag.

Ekonomiska planeringsramar för verksamheten

Regeringen föreslår en ekonomisk planeringsram om sammantaget 1 610 miljoner kronor för perioden 1998-2004 för introduktion av ny energiteknik.

Stöd för att främja biobränsleanvändningen

Budgetåret 1992/93 anvisades för en femårsperiod sammanlagt 625 miljoner kronor för utveckling av ny teknik för elproduktion med biobränsle under en femårsperiod t.o.m. första halvåret 1997 (prop.1991/92:97, bet. 1991/92:NU25, rskr. 1991/92:271). Dåvarande nionde huvudtitelns anslag J 3. Främjande av biobränsleanvändningen har disponerats av NUTEK för stöd enligt förordningen (1992:854) om stöd för att främja användningen av biobränsle. Fullföljandet av de åtaganden som NUTEK gjort med stöd av förordningen om stöd för att främja användningen av biobränsle skall enligt riks-

dagens beslut finansieras med medel från det nya energiteknikbidraget.

Kvarvarande, ej utbetalda, medel på anslaget för främjande av biobränsleanvändning drogs in efter årsskiftet 1996-97 i enlighet med bestämmelserna i lagen (1996:1059) om statsbudgeten. Regeringen beslöt därför den 22 maj 1997 att föreskriva att NUTEK från och med budgetåret 1997 skall kunna rekvidrera och använda högst 380 000 000 kronor ur Energiteknikfonden för att fullfölja gjorda åtaganden, samt för beslut om stöd före utgången av juni månad 1997 till nya projekt enligt förordningen om stöd för att främja användningen av biobränsle.

De åtaganden som NUTEK har gjort med stöd av förordningen om bidrag för att främja användningen av biobränsle och som leder till anslagsbelastning från och med den 1 januari 1998 bör finansieras med medel från detta anslag B 6. Introduktion av ny energiteknik. Därigenom kan stödet till utveckling av ny teknik för elproduktion med biobränsle utvidgas till ett generellt stöd till ny teknik baserad på förnybara energislag i enlighet med riksdagens tidigare beslut. Medel ur Energiteknikfonden bör därför inte längre disponeras för detta ändamål.

Beställningsbemyndiganden

För att möjliggöra kontinuitet och långsiktighet i det industriella forsknings- och utvecklingsarbetet är det nödvändigt att åtaganden kan göras även efter det aktuella budgetåret. Regeringen beräknar behovet av åtaganden för åren 1999-2004 till 90, 90, 50, 50, 50 respektive 50 miljoner kronor. Riksdagen bör bemyndiga regeringen att besluta om sådana åtaganden.

HÖGSTBELOPP I MILJONER KRONOR	1998	1999	2000	2001 OCH SENARE	SUMMA
Begärt bemyndigande	-	90	90	200	380

B 7. Energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser

1995/96	Utgift	94 652 ^{1,2}	Anslags-sparande	94 143 ²
Därav 1996	Utgift	53 874 ²		
1997	Anslag	7 000	Utgifts-prognos	6 000
1998	Förslag	50 000		
1999	Beräknat	50 000		
2000	Beräknat	50 000		

1. Beloppen anges i tusental kr

2. Beloppen avser anslaget Åtgärder för energieffektivisering m.m. i bl.a. Baltikum

Anslaget disponeras för energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser. Sådana insatser ingår

som en viktig del i strategin för minskad klimatpåverkan från energisektorn. Insatserna skall huvudsakligen inriktas på bilateralt och multilateralt samarbete avseende s.k. gemensamt genomförande inom ramen för klimatkonventionen, bl.a. en fortsättning och utveckling av det program för svenska klimatpolitiskt motiverade insatser i bl.a. Baltikum och Östeuropa inriktat på energieffektivisering och förnybara energislag som NUTEK har ansvar för.

Detta program skall bedrivas och rapporteras på ett sätt som svarar mot de krav som ställs i den pågående pilotfasen för s.k. gemensamt genomförda aktiviteter. Inriktningen och omfattningen av programmet skall omprövas inför budgetåret 1999.

Anslaget disponeras även för att ge Sverige möjlighet att delta i även andra bilaterala eller multilaterala samarbetsprojekt, huvudsakligen sådana som syftar till att utveckla gemensamt genomförande och liknande aktiviteter inom ramen för klimatkonventionen.

Regeringens överväganden

Budgetåret 1995/96 anvisades till tolfte huvudtitelns anslag E 11. Åtgärder för energieffektivisering m.m. i bl.a. Baltikum och Östeuropa 50 miljoner kronor. För år 1997 beräknas återbetalningar av lån givna i programmet för svenska insatser för energieffektivisering och förnybara energislag i Baltikum och Östeuropa uppgå till 10 miljoner kronor. För år 1997 har till anslaget A 3. Åtgärder för energieffektivisering m.m. i bl.a. Baltikum och Östeuropa anvisats 7 miljoner kronor. Enligt riksdagens energipolitiska beslut tidigare i år (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272) skall energipolitiskt motiverade internationella klimatinsatser ingå som en viktig del i strategin för minskad klimatpåverkan från energisektorn. För att möjliggöra kontinuitet i verksamheten bör anslagssparandet från anslaget 1996/97 A 3. Åtgärder för energieffektivisering m.m. i bl.a. Baltikum och Östeuropa överföras till anslaget B 7.

NUTEK har utarbetat rapporter omfattande flertalet av de projekt som hittills genomförts i de baltiska länderna. Av rapporteringen framgår att insatserna hittills resulterat i en minskning av koldioxidutsläpp på drygt 300 000 tusen ton per år.

Ett viktigt syfte med åtgärder i internationellt samarbete vad gäller energipolitiskt motiverade insatser på klimatområdet är att få kunskap om kostnadsförhållanden för åtgärder mot klimatförändringar i skilda länder. Ett annat viktigt skäl till den nu pågående försöksfasen är att vinna erfarenheter som kan ligga till grund för ett långsiktigt inriktat system för gemensamt genomförande som baseras på effektivitet, rättvisa och hållbarhet.

I de internationella förhandlingar som f.n. pågår med syfte att färdigställa ett protokoll vid klimatkonventionens tredje partsmöte i Kyoto spelar gemensamt genomförande en viktig roll. Sverige bör vara pådrivande beträffande tillämpningen av gemensamt genomförande eller liknande flexibla styrmedel på energiområdet.

Enligt beslut av klimatkonventionens partskonferens skall den nuvarande försöksfasen tas upp till prövning senast vid årtiondets slut.

Enligt det energipolitiska beslutet skall inriktningen av det nu pågående av NUTEK drivna programmet för insatser i Baltikum och Östeuropa omprövas inför budgetåret 1999. I det sammanhanget skall myndighetsansvaret för de statliga svenska insatserna på energiområdet i Baltikum och Östeuropa ses över.

Under den pågående s.k. pilotfasen pågår ett flertal multilaterala och bilaterala projekt för gemensamt genomförda aktiviteter. Formerna för ett framtida system för gemensamt genomförande är ännu inte bestämda. Avsevärda tillämpningsproblem har påvisats. Det är därför angeläget att Sverige har möjlighet att pröva skilda former för multilateralt och bilateralt samarbete. Etablerandet av effektiva och rättvisa regler och system för internationellt samarbete är en viktig länk mellan uppfyllandet av de krav som ställs på omställningen av det svenska energisystemet och de åtaganden som ett nytt klimatprotokoll kan komma att innebära.

Ekonomiska planeringsramar för verksamheten

Regeringen föreslår en ekonomisk planeringsram för verksamheten om sammantaget 350 miljoner kronor för perioden 1998-2004.

B 8. Täckande av förluster i anledning av statliga garantier inom energiområdet

1995/96	Utgift	87 000 ¹	
Därav 1996	Utgift	-	
1997	Anslag	2 000	Utgifts- prognos 0
1998	Förslag	5 000	
1999	Beräknat	5 000	
2000	Beräknat	5 000	

1. Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras för utgifter för förluster i samband med lånegarantier som har lämnats enligt förordningen (1981:717) om statlig garanti för utvinning m.m. av olja, naturgas eller kol och förordningen (1988:805) om statligt stöd ur Energiteknikfonden, m.m.

Anslaget har t.o.m. år 1995/96 även disponerats för utgifter för förluster i samband med lånegarantier som har lämnats enligt förordningen (1983:1107) om statligt stöd för att ersätta olja m.m.

Ställda garantier enligt förordningen om statlig garanti för utvinning m.m. av olja, naturgas eller kol har avvecklats successivt och avser numera enbart verksamhet inom naturgasområdet. Dessa garantier är bundna genom avtal (prop. 1987/88:72, bet. 1987/88:NU16, rskr. 1987/88:120). Garantiramen uppgår till 1 000 miljoner kronor (prop. 1991/92:100 bil. 13, bet. 1991/92:NU25, rskr. 1991/92:271). Den 31 december 1996 uppgick summan av utestående garantier till ca 171 miljoner kronor. Någon avgift för garantin tas inte ut. Motsvarande belopp belastar i stället anslaget.

Lånegarantier enligt förordningen om statligt stöd ur Energiteknikfonden m.m., får lämnas intill ett vid varje tidpunkt sammanlagt belopp av 300 miljoner kronor, inräknat lämnade garantier inom programmet för utveckling och introduktion av ny energiteknik samt minskat med ett belopp som motsvarar infriade garantier i systemet under föregående år (prop. 1987/88:90, bet. 1987/88:NU40, rskr. 1987/88:375). Den 31 december 1996 uppgick summan av utestående garantier till 0 kr.

Förordningen om statligt stöd för att ersätta olja m.m. upphörde den 1 maj 1986. Några nya garantier lämnas således inte. Den 31 december 1996 uppgick summan av utestående garantier inom oljeersättningsprogrammet till 0 kr.

Under år 1995/96 har inga förluster uppkommit som en följd av infriade garantier enligt förordningen om statlig garanti för utvinning m.m. av olja, naturgas eller kol. Varken garantiavgifter eller återbetalningar av tidigare infriade statliga garantier har inlevererats under året.

Under år 1995/96 har inga förluster uppkommit som en följd av infriade garantier enligt förordningen om statligt stöd ur Energiteknikfonden m.m. Inga garantiavgifter har inlevererats. Återbetalning av tidigare infriade garantier har inlevererats med ett belopp som uppgår till ca 141 325 kr (inkomsttiteln 4138 Återbetalning av tidigare infriade statliga garantier).

Under år 1995/96 har resterande utestående garantier enligt förordningen om statligt stöd för att ersätta olja m.m. infriats genom regeringsbeslut (1995-06-21, II 13).

Förluster i garantisystemet t.o.m. år 1995/96 uppgår till sammantaget ca 93,8 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Prognosen för anslagsbelastningen visar att inga garantier beräknas behöva bli infriade under innevarande budgetår.

Beräknade förluster uppgår till 5 miljoner kronor för vart och ett av åren 1998, 1999 och 2000.

B 9. Åtgärder för el- och värmeförsörjningen i Sydsverige

1998	Förslag	200 000 ¹	(Nytt anslag)
1999	Beräknat	200 000	
2000	Beräknat	0	

1. Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras för åtgärder som stärker el- och värmeförsörjningen i Sydsverige.

Regeringen beslutade den 26 juni 1997 att inrätta en delegation med uppgift att utveckla el- och värmeförsörjningen i Sydsverige.

Delegationen skall redovisa sitt arbete till regeringen senast den 1 oktober 1999.

Regeringens överväganden

Enligt de energipolitiska riktlinjer som antagits av riksdagen (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97 NU:12, rskr 1996/97:272) skall 400 miljoner kronor avsättas för åtgärder för att utveckla energiförsörjningen i Sydsverige. Regeringen har för detta ändamål tillkallat en delegation.

Åtgärder vidtas för att under de närmaste åren kompensera bortfallet av el från de bägge reaktorerna i Barsebäck genom effektivare energianvändning, konvertering samt hushållning med och tillförsel av el från andra energikällor. Även om de föreslagna insatserna innebär en full kompensation med avseende på energibalansen i landet som helhet, krävs särskilda åtgärder för att utveckla el- och värmeförsörjningen i Sydsverige.

Enligt regeringsbeslut den 26 juni 1997 har delegationen till uppgift att initiera åtgärder som stärker regionens el- och värmeförsörjning. Åtgärderna bör kunna gälla såväl energihushållning och minskad elanvändning som utbyggnad av el- och värmeproduktion. Delegationen skall bidra med planerings- och projekteringsstöd och utreda behovet av investeringar i infrastruktur. Effektivare energianvändning och en ökad användning av förnybara energislag är angelägna mål liksom ett bättre utnyttjande av det befintliga naturgasnätet.

Ekonomiska planeringsramar för verksamheten

Regeringen föreslår en ekonomisk planeringsram för verksamheten om sammantaget 400 miljoner kronor för perioden 1998-1999.

